

Obsah

O autorech	13
Seznam zkratk	16
Úvod	19
I. ZÁKLADY STUDIA LIDSKÝCH PRÁV	
1. Filozofické prameny lidských práv <i>(Jiří Baroš, Pavel Dufek)</i>	27
1.1 Od přirozeného práva k přirozeným právům	28
1.1.1 Tradice přirozeného práva	29
1.1.2 O vzniku přirozených práv: Středověké a raně moderní příspěvky	32
1.2 Moderní (liberální) tradice přirozených práv	36
1.3 Kritika a úpadek přirozených práv	41
1.4 Od práv člověka k lidským právům	56
2. Lidská práva: Základní pojmosloví <i>(Jiří Baroš, Pavel Dufek)</i>	57
2.1 Práva? Morální, přirozená či lidská?	58
2.2 Co jsou lidská práva?	63
2.3 Subjektivní právo: Co to je?	67
2.4 Problém zdůvodnění: Univerzalismus a partikularismus	72
2.4.1 Fundacionalistické snahy	73
2.4.2 Konstruktivismus a pragmatický univerzalismus	77
2.4.3 Politická zdůvodnění a primát praxe	81
2.5 Kontext normativní politické teorie	83
3. Současné trendy v oblasti lidských práv <i>(Petr Preclík, Hubert Smekal)</i>	87
3.1 Lidská práva jako donekonečna se rozpínající vesmír?	88
3.1.1 Rozpínání počtu a širě lidských práv	90
3.1.2 Rozpínání subjektů lidských práv	93
3.1.3 Inflace, či deflace lidských práv?	95
3.2 Judicializace lidských práv a trendy v soudní ochraně svobod	96

3.3	Reakce na rozpínání práv a současný relativismus	101
3.4	Místo závěru: Digitální trendy v ochraně lidských práv	105
4.	Společenskovední výzkum lidských práv <i>(Hubert Smekal)</i>	109
4.1	Trendy ve výzkumu mezinárodních lidských práv	110
4.2	Měření lidských práv	114
4.3	Závěrem	117
 II. LIDSKÁ PRÁVA V MEZINÁRODNÍM KONTEXTU		
5.	Lidská práva v mezinárodních vztazích – teoretické reflexe <i>(Petr Preclík, Hubert Smekal)</i>	123
5.1	Lidská práva v teoriích mezinárodních vztahů	124
5.1.1	Realismus a lidská práva	126
5.1.2	Liberální teorie a lidská práva	129
5.1.3	Konstruktivismus a lidská práva	131
5.2	Teoretické reflexe lidských práv v mezinárodních vztazích	136
5.2.1	Mezinárodní lidskoprávní režimy	136
5.2.2	Vznik mezinárodních lidskoprávních režimů	138
5.2.3	Působení mezinárodních lidskoprávních režimů	141
5.3	Závěrem	143
6.	Lidskoprávní aktéři a demokratizace mezinárodního řádu <i>(Lukáš Hoder)</i>	145
6.1	Státy	146
6.1.1	Vnitřní role státu jako aktéra lidských práv	147
6.1.2	Vnější role státu jako aktéra lidských práv	149
6.2	Mezinárodní mezivládní organizace	152
6.3	Nestátní aktéři	154
6.3.1	Nevládní organizace	155
6.4	Obchodní společnosti	158
6.5	Další aktéři lidských práv	161
6.5.1	Nestátní aktéři v ozbrojeném konfliktu	161
6.5.2	Soukromé bezpečnostní společnosti	162
6.6	Závěr: Demokratizace vs. státní suverenita?	162
7.	Globální systém ochrany lidských práv: OSN <i>(Petr Preclík)</i>	164
7.1	Rada OSN pro lidská práva	168
7.2	Smluvní kontrolní mechanismy OSN	172
7.3	Mainstreaming lidských práv v organizační struktuře OSN	177

8. Evropský systém ochrany lidských práv (<i>Lubomír Majerčík, Hubert Smekal</i>)	180
8.1 Rada Evropy	182
8.1.1 Počátky lidskoprávního režimu Rady Evropy	184
8.1.2 Reforma Rady Evropy	186
8.1.3 Základní orgány, pravomoci, rozpočet	188
8.1.4 Evropský soud pro lidská práva	192
8.1.5 Odborné orgány Rady Evropy	205
8.1.6 Aktuální trendy a shrnutí	216
8.2 Evropská unie	219
8.2.1 Počátky a vývoj lidských práv v ES/EU	220
8.2.2 EU jako specifický lidskoprávní aktér	228
8.2.3 Jak dál?	230
8.3 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě	232
9. Mimoevropské regionální systémy ochrany lidských práv (<i>Katarína Šipulová</i>)	238
9.1 Meziamerický systém kontroly lidských práv	239
9.1.1 Specifika regionu z hlediska ochrany lidských práv	239
9.1.2 OAS a lidskoprávní dokumenty	240
9.1.3 Institucionální nastavení	241
9.1.4 Kritika meziamerického systému	250
9.2 Africký systém ochrany lidských práv	251
9.2.1 Vznik systému ochrany lidských práv v Africe	251
9.2.2 Banjulská charta a hlavní odlišnosti systému	252
9.2.3 Kontrolní mechanismus Africké charty a jeho fungování	255
9.2.4 Kritika afrického systému ochrany lidských práv	260
9.3 Ochrana lidských práv v Asii	261
9.3.1 Arabské země	262
9.3.2 Jihovýchodní Asie	264
9.3.3 Regionální specifická institucionalizace ochrany lidských práv	266
10. Lidská práva v ozbrojených konfliktech (<i>Ivo Pospíšil</i>)	268
10.1 Diskuse o ochraně lidských práv v ozbrojených konfliktech po 2. světové válce	269
10.2 Nejnovější přístupy k lidským právům v ozbrojených konfliktech	272
10.3 Otazníky namísto závěru	277

11. Humanitární intervence a Odpovědnost za ochranu (R2P)	
<i>(Veronika Bílková)</i>	279
11.1 Humanitární intervence	279
11.1.1 Humanitární intervence před rokem 1945	282
11.1.2 Humanitární intervence po roce 1945	284
11.2 Odpovědnost za ochranu (R2P)	288
11.2.1 Obsah odpovědnosti za ochranu (R2P) a rozdíly oproti humanitární intervenci	289
11.2.2 Aplikace odpovědnosti za ochranu (R2P) v praxi a její kritika	291
11.3 Humanitární intervence a odpovědnost za ochranu (R2P): Závěry	293
12. Mezinárodní trestní soudnictví	
<i>(Lubomír Majerčík)</i>	295
12.1 Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku	296
12.1.1 Předpoklady vzniku tribunálu	296
12.1.2 Fungování tribunálu	298
12.1.3 Výhrady vůči tribunálu	298
12.1.4 Dědictví Norimberského tribunálu	300
12.2 <i>Ad hoc</i> tribunály zřízené Radou bezpečnosti OSN	302
12.2.1 Jugoslávský tribunál	303
12.2.2 Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu	307
12.3 Mezinárodní trestní soud	310
12.3.1 Fungování MTS	312
12.3.2 Výhrady vůči MTS	313
12.3.3 Lidskoprávní aspekty MTS	314
12.4 Závěr	316
13. Tranzitivní spravedlnost a vyrovnání se s minulostí	
<i>(Katarína Šipulová)</i>	318
13.1 Pojem tranzitivní spravedlnosti	318
13.1.1 Historický výskyt konceptu tranzitivní spravedlnosti	319
13.1.2 Vztah tranzitivní spravedlnosti a mezinárodního práva	320
13.2 Nástroje tranzitivní spravedlnosti	322
13.2.1 Hierarchie mechanismů tranzitivní spravedlnosti	322
13.2.2 Beztrestnost, amnestie a politiky zapomnění	324
13.2.3 Restorativní nástroje: komise pravdy a usmíření	326
13.2.4 Retribuční nástroje: lustrační procesy	328
13.3 Problémy teoretického vymezení tranzitivní spravedlnosti	331

III. LIDSKÁ PRÁVA VE VNITROSTÁTNÍM KONTEXTU

14. Ochrana lidských práv v České republice – HR policy-making (<i>Lubomír Majerčík</i>)	337
14.1 Lidská práva v programových prohlášeních české vlády	338
14.2 Vnitrostátní vládní lidskoprávní instituce	341
14.3 Vnitrostátní nezávislá lidskoprávní instituce	344
14.3.1 Působnost a složení NHRI	346
14.3.2 Česká NHRI?	347
14.3.3 Možná řešení	350
14.4 Ostatní instituce	353
14.5 Závěr	355
15. Ústavní soudnictví a lidská práva (<i>Ivo Pospíšil</i>)	357
15.1 Vývoj sepětí ústavního soudnictví a ochrany lidských práv	358
15.1.1 Lidská práva jako „ <i>conditio sine qua non</i> “ ústavního soudnictví: Jak kterého, jak kdy a jak kde	358
15.1.2 Ústavní soudnictví bez lidských práv	361
15.1.3 „ <i>Anni mirabiles</i> “ ústavního soudnictví a lidských práv ...	363
15.2 Podstata spojení ústavního soudnictví a lidských práv	366
15.3 Multilevel governance a ústavní pluralismus: Výzva či hrozba pro ústavní soudnictví?	368
15.4 Závěr	373
16. Zahraniční politika České republiky a ochrana lidských práv (<i>Veronika Bílková</i>)	374
16.1 Teoretický rámec: Kritéria popisu zahraniční politiky	374
16.2 Zahraniční politika České republiky v oblasti lidských práv: Mowerova kritéria	377
16.3 Zahraniční politika České republiky v oblasti lidských práv: Rozšířená kritéria	385
16.4 Zahraniční politika České republiky a lidská práva: Závěry	390
Seznam grafů a tabulek	393
Seznam literatury	394
Přehled judikatury	433
Mezinárodní smlouvy, právní předpisy a další prameny	437
Rejstřík	441